

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2020 r.

sprawy **A. K.**,

skazanego za popełnienie przestępstwa z art. 198 § 1 k.k. w zb. z art. 200 § 1 k.k.
w zw. z art. 11 § 2 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,

od wyroku Sądu Okręgowego W. [...] w W.,

z dnia 21 lutego 2020 r., sygn. akt VI Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego [...] w W. z dnia 12 lipca 2019 r., sygn.
akt IV K (...)

postanowił

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zwolnić A. K. od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

A. K. został oskarżony o popełnienie przestępstwa z art. 198 k.k. w zb.
z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 12 lipca 2019 r., sygn. akt IV K (...), A. K. w ramach zarzucanego czynu został uznany za winnego tego, że w nocy z 22 na 23 września 2018 r. w W. przy ul. T. doprowadził małoletnią W. S. do obcowania płciowego, a także poddania się innym czynnościom

seksualnym polegającym na dotykaniu intymnych części ciała, wykorzystując jej bezradność wynikającą z upojenia alkoholowego, tj. czynu z art. 198 k.k. i za to na mocy art. 198 k.k. wymierzono mu karę 4 lat pozbawienia wolności. Sąd na mocy art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zadośćuczynienia za krzywdę poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej kwoty 50.000 zł. oraz zaliczył na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie.

Apelacje od tego wyroku wnieśli obrońca oskarżonego oraz prokurator.

Prokurator, który zaskarżył wyrok na niekorzyść oskarżonego, zaskarżonemu wyrokowi zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych wyrażający się m. in. w bezzasadnym uznaniu że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przypisania oskarżonemu tego, że wiedział o rzeczywistym wieku pokrzywdzonej i akceptując to świadomie obcował z nią płciowo i dopuścił się wobec niej innej czynności seksualnej wiedząc, że nie ukończyła 15 lat oraz obrazę przepisów art. 7 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k., co w konsekwencji doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych i niesłusznego wyeliminowania z kwalifikacji prawnej i opisu czynu przypisanego oskarżonemu art. 200 § 1 k.k. Podnosząc te zarzuty, szczegółowo opisane w apelacji, prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 198 k.k. w zb. z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie w/wym. przepisów skazanie oskarżonego oraz wymierzenie mu kary na podstawie art. 200 § 1 k.k.

Obrońca A. K. , zaskarżając wyrok w całości, zarzucił obrazę przepisu prawa postępowania, art. 7 k.p.k., która miała istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a dotyczącą oceny wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań K. D. i A. S. , która z kolei doprowadziła do błędu w ustaleniach faktycznych, że oskarżony obcował płciowo z pokrzywdzoną, wykorzystał jej

bezradność oraz błędu związanego z przyjętą datą czynu. Podnosząc zarzuty, szczegółowo opisane w apelacji, obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 198 k.k.

Sąd Okręgowy w W. , wyrokiem z dnia 21 lutego 2020 r., sygn. akt VI Ka (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w ramach przypisanego oskarżonemu czynu ustalił, że W. S. była osobą małoletnią poniżej lat 15, a czyn miał miejsce w nocy z 21 na 22 września 2018r. i z opisu czynu wyeliminował doprowadzenie pokrzywdzonej do obcowania płciowego, a za podstawę skazania przyjął art. 198 k.k. w zb. z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., zaś za podstawę wymiaru kary art. 200 § 1 k.k. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego, wniósł obrońca skazanego A.K. , który zaskarzając wyrok w całości, zarzucił:

1. „Rażąco obrazę przepisu prawa postępowania art. 7 k.p.k. która miała istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, polegającą na uznaniu przez Sąd II instancji za wiarygodne zeznania A. S. w zakresie jakim wskazała, że pokrzywdzona W. S. poinformowała oskarżonego, o tym, że obie mają po 13 lat, podczas gdy zeznania tego świadka oceniane swobodnie, zgodnie z zasadami logicznego rozumowania, przy uwzględnieniu pozostałego zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie, powinny zostać uznane w tym zakresie za niewiarygodne, natomiast niewłaściwa ocena tego dowodu doprowadziła do błędnego ustalenia, że oskarżony dopuścił się popełnienia czynu z art. 200 § 1 k.k.,
2. Rażąco obrazę przepisu prawa postępowania art. 7 k.p.k. która miała istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegającą na uznaniu przez Sąd II instancji za niewiarygodne zeznania K. D. w części, w której

wskazywał, że ani on ani oskarżony nie mieli świadomości rzeczywistego wieku pokrzywdzonej, podczas gdy dowód ten oceniany swobodnie z uwzględnieniem zasad logicznego rozumowania oraz wszystkich przeprowadzonych w sprawie dowodów, w szczególności dowodów potwierdzających, że pokrzywdzona wygląda na osobę, która ukończyła 15 lat. dowód ten należało uznać w tym zakresie za wiarygodny, natomiast niewłaściwa ocena tego dowodu doprowadziła do błędnego ustalenia, że oskarżony dopuścił się popełnienia czynu z art. 200 § 1 k.k.,

3. Rażąco obrazę przepisu prawa postępowania art. 7 k.p.k., która miała istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegającą na uznaniu przez Sąd II instancji za niewiarygodne wyjaśnienia oskarżonego, w części, w której wskazywał, że w jego ocenie pokrzywdzona miała około 18 lat, podczas gdy dowód ten oceniany swobodnie z uwzględnieniem zasad logicznego rozumowania oraz wszystkich przeprowadzonych w sprawie dowodów, w szczególności tych wskazujących, że pokrzywdzona wygląda na osobę znacznie przekraczającą 15 rok życia, dowód ten w tym zakresie należało uznać za wiarygodny, natomiast niewłaściwa ocena tego dowodu doprowadziła do błędnego ustalenia, że oskarżony dopuścił się popełnienia czynu z art. 200 § 1 k.k.,
4. Rażąco obrazę przepisu prawa postępowania art. 174 k.p.k., która miała istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, polegającą na wykorzystaniu przez Sąd II instancji dowodu z zeznań osoby sporządzającej notatkę urzędową – D. H. na okoliczność wypowiedzi osoby rozpytywanej – K. D. i zastąpienie nimi dowodu z zeznań świadka K. D. , co doprowadziło do błędnego ustalenia, że oskarżony miał wiedzę, że pokrzywdzona ma 13 lat,

5. Rażąco obrazę przepisu prawa materialnego art. 198 k.k. poprzez jego błędną wykładnię i pociągnięcie oskarżonego do odpowiedzialności za popełnienie czynu stypizowanego w tym przepisie, podczas gdy z ustaleń Sądu I instancji uznanych przez Sąd II instancji wynika, że pokrzywdzona w momencie poddawania jej czynnościom seksualnym nie znajdowała się w stanie bezradności”.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w W. w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego A. K. jest oczywiście bezzasadna, z uwagi jednak na złożony wniosek o sporządzenie uzasadnienia postanowienia, Sąd Najwyższy zgodnie z treścią art. 535 § 3 k.p.k. ustosunkuje się do zarzutów podniesionych w tej kasacji.

Na wstępie należy zauważyć, że kasacja sporządzona przez obrońcę skazanego jest sformułowana nieprawidłowo, gdyż wskazuje zarówno zarzuty rażącego naruszenia prawa procesowego, jak i prawa materialnego. Sąd Najwyższy natomiast wielokrotnie już wyrażał pogląd, że obraza prawa materialnego może mieć miejsce wtedy, gdy do prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, nie zastosowano właściwego przepisu prawa materialnego, natomiast nie zachodzi taka obraza, kiedy wadliwość zaskarżonego orzeczenia jest wynikiem błędnych ustaleń przyjętych za jego podstawę lub naruszenia przepisów prawa procesowego.

Odnosząc się do zarzutów podniesionych w pkt. 1-3 kasacji, należy stwierdzić, że Sąd Najwyższy w pełni akceptuje stanowisko prokuratora wyrażone w pisemnej odpowiedzi na kasację i jedynie zauważa dodatkowo, że

niezasadne są zarzuty naruszenia przez Sąd II instancji przepisów prawa procesowego tj. art. 7 k.p.k. polegające, zdaniem obrońcy, na nieprawidłowej ocenie zeznań A. S. , K. D. oraz wyjaśnień skazanego A. K. . Z uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego jednoznacznie wynika, dlaczego Sąd ten, uwzględniając w tej części apelację prokuratora, uznał za nieprawidłową, w pewnym zakresie, ocenę przeprowadzonych dowodów przez Sąd I instancji i po dokonaniu ich ponownej analizy i oceny doszedł do wniosku, że oskarżony wiedział o rzeczywistym wieku W. S. . Uznane za nieprawidłowe w tej części ustalenia faktyczne, zostały skorygowane i Sąd odwoławczy uzupełnił opis czynu oraz kwalifikację prawną czynu przypisanego o art. 200 § 1 k.k. Uznając za wiarygodne zeznania A. S. w części, w której wskazała, że W. S. poinformowała oskarżonego o tym, że obie mają po 13 lat, Sąd podkreślił, iż złożone one były na wstępnym etapie postępowania przygotowawczego, bezpośrednio po zdarzeniu, a biegły psycholog obecny podczas tego przesłuchania uznał, że świadek nie ujawnia skłonności do uzupełniania relacji informacjami nieprawdziwymi, a jej zdolność do spostrzegania, zapamiętywania i odtwarzania zdarzeń została oceniona przez biegłego jako nie budząca zastrzeżeń. Sąd odwoławczy w sposób prawidłowy wykazał dlaczego uznał za wiarygodne również zeznania pokrzywdzonej w części, w której wskazywała, że informowała oskarżonego o swoim wieku. Zeznania tych małoletnich świadków zostały ocenione przez Sąd II instancji nie tylko w kontekście opinii biegłego psychologa, ale również zeznań świadka D. H. , K. J. P. oraz A. M. ekspedientki sklepu monopolowego, która odmówiła sprzedaży alkoholu małoletnim, gdyż wyglądały młodo. Te uznane za wiarygodne zeznania zostały przeciwstawione zeznaniom K. D. oraz wyjaśnieniom A. K. , które słusznie zostały uznane w tym zakresie za niewiarygodne i wewnętrznie sprzeczne, szczególnie w części braku świadomości oskarżonego, co do faktycznego wieku pokrzywdzonej W. S..

Odnosnie czwartego zarzutu należy stwierdzić, że jest to zarzut skierowany przeciwko orzeczeniu Sądu I instancji, który przeprowadzał w sprawie postępowanie dowodowe i w układzie procesowym jaki ma miejsce w tej sprawie, nie może stanowić podstawy kasacji. Należy jedynie zauważyć, że nie można uznać za słuszne twierdzenia obrońcy skazanego, że to Sąd II instancji wykorzystał zeznania świadka D. H. , który sporządzał notatkę urzędową z rozpytania K. D.. Z uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego wynika bowiem, że to właśnie ten Sąd uznał zeznania D. H. , który co należy przypomnieć składał zeznania zarówno w postępowaniu przygotowawczym jak i sądowym, za wiarygodne, wzajemnie się uzupełniające z zeznaniami policjanta K. P. i korespondujące z relacjami świadków oraz ocenił je jako jasne i rzeczowe. Z treści apelacji nie wynika, aby obrońca kwestionował wówczas taką ocenę zeznań świadka D. H. , dlatego też kwestionowanie wykorzystania jego zeznań przez Sąd odwoławczy, który nie zmienił ich oceny, uznać należy za chybione.

Zarzut obrazy prawa materialnego – art. 198 k.k., sformułowany w pkt. 5 kasacji, jest również oczywiście bezzasadny, nie tyle z uwagi na nieprawidłowe sformułowanie kasacji, co zostało zauważone powyżej, ale z uwagi na to, iż jest to w istocie zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, którego stawianie w kasacji nie jest dopuszczalne. Przypomnieć należy, że obrońca już w apelacji kwestionował przyjęcie przez Sąd I instancji, że pokrzywdzona znajdowała się w stanie bezradności, o której mowa w art. 198 k.k., jednak wówczas zarzut z tym związany był prawidłowo sformułowany w formule błędu w ustaleniach faktycznych, a nie jak obecnie obrazy prawa materialnego. Odnosząc się do tego zarzutu należy jedynie dodać, że wbrew twierdzeniom obrońcy, to Sąd I instancji ustalił, że pokrzywdzona na skutek upojenia alkoholowego była bezradna i nie mogła swobodnie dysponować swoją seksualnością i Sąd ten w sposób bardzo obszerny i wyczerpujący

wyjaśnił, dlaczego i w oparciu o jakie dowody dokonał takiego ustalenia, które zostało w pełni zaakceptowane przez Sąd odwoławczy. Zauważyć należy, że sam skazany wyjaśniał, iż po pokrzywdzonej widać było, że jest pijana, chwiała się na nogach, a jej mowa była niewyraźna. Wobec tak jednoznacznych ustaleń Sądu I instancji, iż oskarżony wypełnił umyślnie, z zamiarem bezpośrednim znamiona przestępstwa z art. 198 k.k., musi budzić zdziwienie, że obrońca w kasacji w dalszym ciągu twierdzi, że z ustaleń Sądów wynika, iż pokrzywdzona w momencie poddawania jej czynnościom seksualnym nie znajdowała się w stanie bezbronności.

Rozstrzygnięcie o kosztach oparto o art. 624 § 1 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.